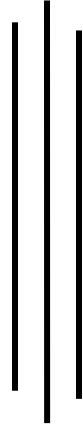

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको सातौं नगरसभामा २०७७ साल असार १० गते बुधवार नगर उपप्रमुख श्री उमा काफ्लेबाट प्रस्तुत भइ संशोधन सहित पारित भएको

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को
बजेट तथा कार्यक्रम

सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रूपन्देही

सभाध्यक्ष महोदय,

१. मुलुकको संघीय संरचना अनुसार स्थानीय तह गठन भएको ३ वर्ष पूरा भएको छ । सीमित श्रोत र साधनको उच्चतम उपयोग गरी नगरपालिकाको विकासलाई दीगो बनाउन विकासका सबै आयामहरूलाई सम्बोधन गर्दै आ.ब. २०७७/७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम यसै नगरसभाबाट मिति २०७७ साल असार ५ गते पारित गरिएको छ । आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार तथा विकासका अन्य पक्षहरूलाई उपलब्ध साधन स्रोतको परिचालनद्वारा निर्धारित उद्देश्य पूरा गर्ने अभिलाषाका साथ यस नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवको अनुभूति गरेकी छु ।
२. यस अवसरमा म सर्वप्रथम लोकतन्त्रको बहाली, नागरिक अधिकारको स्थापना, स्वतन्त्रताको उपभोग र समाजको आमूल परिवर्तनका लागि आफ्नो जीवन बलिदान गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरू प्रति उच्च श्रद्धाका साथ भावपूर्ण श्रद्धाञ्जलि अर्पण गर्दछु ।
३. हामी अहिले कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को महामारीबाट अत्यन्तै विषम परिस्थितिमा छौं । यस महामारीका कारण ज्यान गुमाउनु हुने सबैमा हार्दिक श्रद्धाञ्जलि अर्पण गर्दै उपचार गराइरहनु भएका सबै व्यक्तिहरू प्रति शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।
४. संविधानले स्थानीय सरकारलाई निर्दिष्ट गरेका जिम्मेवारी पूरा गर्न आधारभूत सामाजिक सेवा र पूर्वाधार क्षेत्रमा लगानी गर्दै नगरका सम्भावनाहरूको उपयोग गरी **“पर्यटन, उद्योग, व्यापार र शिक्षा, हराभरा बुद्धभूमि सिद्धार्थनगरको इच्छा”** नगरपालिकाको दीर्घकालीन सोंचलाई आत्मसात् गर्दै नगरको समग्र विकास गर्नेतर्फ केन्द्रित भई यो वार्षिक बजेट निर्माण गरेकी छु । बजेटमा स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, रोजगार र पूर्वाधार विकासलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।
५. आ.ब. ०७७/७८ को बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, नगरसभाबाट पारित नीति तथा कार्यक्रम, संघीय र प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रम, चालु पञ्च-वर्षिय योजना, दीगो विकासका लक्ष्यहरू, नगरपालिकाद्वारा निर्माण गरिएका ऐन, कानूनहरू, राजनैतिक दलहरूबाट प्राप्त भएका सुझाव, नगरपालिकाले विगतमा लिएका नीति तथा कार्यक्रम, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र, स्थानीय सामुदायिक संघ संस्था, वुद्धिजीवी, संचारकर्मी लगायतका क्षेत्रहरूबाट प्राप्त राय, परामर्श, रचनात्मक सुझावहरूलाई आधार मानेर समावेशी विकासका अवधारणाका आधारमा बजेट तर्जुमा गरेकी छु ।

६. यस बजेटमा नगरको सामाजिक विकास, पूर्वाधार विकास, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन, आर्थिक विकास र सुशासन तथा संस्थागत विकास जस्ता क्षेत्रगत आधारमा कार्यक्रम तय गरी बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सर्वप्रथम म विगत आर्थिक वर्षको आयव्ययको यथार्थ विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

७. आ.व. २०७५/७६ को कूल आम्दानी रू. १ अर्ब ८२ करोड ६१ लाख २५ हजार ७ सय ३५ रूपैया भएको थियो । जसमध्ये कूल खर्च १ अर्ब ७१ करोड १२ लाख २४ हजार ६ सय ७७ रूपैया भएको थियो ।

८. त्यस्तै चालु आ.व. २०७६/७७ मा रू. १ अर्ब १८ करोड ४७ लाख ६४ हजार अनुमान गरिएको छ । विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको महामारीका कारण प्राप्त हुने आय स्रोतमा प्रत्यक्ष असर भइ आम्दानीको शीर्षकगत रूपमा केही फरक पर्ने देखिन्छ । चालु आ.व. २०७६/०७७ को ज्येष्ठ मसान्तसम्म जम्मा रू. ६८ करोड ८७ लाख ७९ हजार ३१३ रूपैया २१ पैसा खर्च भएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आगामी आ.व. २०७७/७८ को प्रस्तावित आय व्यय विवरण निम्नअनुसार रहेको ब्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

९. यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संघ र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण, सशर्त अनुदान, राजस्व बाँडफाँड, समपूरक अनुदान, विशेष अनुदान, दातृ निकायबाट प्राप्त रकम, मौज्जात रकम, आन्तरिक आय समेतबाट रू. ९५ करोड ९ लाख ६६ हजार हुने अनुमान गरेकी छु । उक्त रकम चालु आ.व. को अनुमानित बजेट भन्दा २३ करोड ३७ लाख ९८ हजारले कम रहेको छ । आ.व. २०७७/७८ मा सञ्चालन गरिने विभिन्न कार्यक्रम र बजेट विवरण यसै बजेटमा समावेश गरेकी छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१०. अब म सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको आ.व २०७७/७८ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको उद्देश्य प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क) मानव स्वास्थ्य जोखिम संवेदनशीलतालाई ध्यानमा राखी विपद्को उचित व्यवस्थापन गर्दै जाने ।

- ख) उपलब्ध स्रोत साधन नगरका प्राथमिकताका क्षेत्रमा लगानी गर्ने ।
- ग) शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पूर्वाधार र समावेशी विकास मार्फत सामाजिक न्याय सहितको विकासमा जोड दिने ।
- घ) वित्तीय श्रोत परिचालन र व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र र नगरवासीको सहभागिता, सहकार्यलाई बढाउँदै लैजाने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

११. अब म सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको आ.व २०७७/७८ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । प्राथमिकताहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- (क) आधारभूत स्वास्थ्य सुविधा र शैक्षिक गुणस्तर सुधार सहित सामाजिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- (ख) दिगो विकास, वातावरणमैत्री आधारभूत शहरी पूर्वाधार निर्माणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । .
- (ग) अव्यवस्थित कृषि हाटबजारको दीर्घकालीन व्यवस्थापनका लागि पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिने ।
- (घ) रोजगारी सिर्जना र आयआर्जन वृद्धिमा प्रत्यक्ष योगदान पु-याउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- (ङ) सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पु-याउने ।

१२. वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेश भएका प्राथमिकताका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र दातृ निकायहरूसँग सहकार्य र समन्वय गरिनेछ । उपलब्ध साधन, सीप, पूँजी र क्षमताको उपयोग गर्न विषयगत निकायहरूसँग साभेदारी गरिनेछ ।

अब म चालु आर्थिक वर्षको समष्टिगत प्रगति प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१३. चालु आ.व.को खर्च प्रगति हेर्दा कूल बजेट रू १ अर्ब १८ करोड ४७ लाख ६४ हजार रहने अनुमान गरिएकोमा जेठ मसान्तसम्म ५८.१४% खर्च भएको छ ।

१४. शहरी पूर्वाधार निर्माणतर्फ पक्की नाला ५ कि.मी., ग्रेभल ४ कि.मी., सडक आर.सी.सी. ३.५ कि.मी., सडक पिच २ कि.मी., विद्यालय/वडा भवन/स्वास्थ्य भवन/शौचालय भवन संख्या १२, कल्भर्ट १, सिँचाई बोरिङ्ग २६ थान, पार्क १, हाटबजार पूर्वाधार निर्माण १ वटा आयोजनाहरू सञ्चालन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा कोरोना भाइरसको कारण तोकिएको लक्ष्य पूरा गर्न असहज अवस्था सृजना भएको छ । उक्त कार्यहरू आर्थिक वर्षको अन्तसम्म करिब ८० प्रतिशत सम्पन्न गर्न सकिने आंकलन गरिएको छ ।
१५. यसै गरी विगतदेखि चालु आ.व. सम्म एकीकृत शहरी विकास आयोजना अन्तर्गत २५ कि.मी. सडक पिच, ६२ कि.मी. नाला निर्माण, १० कि.मी. फुटपाथ र २००० ओटा बोट बिरूवाहरू रोपिएको छ ।
१६. कोरोना भाइरसको रोकथाम, उपचार र नियन्त्रणका लागि छुट्टै कोष स्थापना गरी सो कोषमा हालसम्म रु.१ करोड ३४ लाख १९ हजार ९ सय ६६ रूपैया जम्मा भएको छ । सो कोषमा नगरपालिकाका तर्फबाट रु.७१ लाख ५१ हजार, प्रदेश सरकारबाट रु.२० लाख र बाँकी रकम विभिन्न संघ संस्था, व्यक्ति, जनप्रतिनिधि, शिक्षक, कर्मचारीहरूबाट प्राप्त भएको छ । हालसम्म सो कोषबाट क्वारेन्टाईन व्यवस्थापन, राहत वितरण, कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालन र अन्य उपचार तथा नियन्त्रणका लागि रु.१ करोड १८ लाख ४९ हजार ६३ रूपैया ८७ पैसा खर्च भएको छ ।
१७. कृषि, पशु विकास, शिक्षा, स्वास्थ्य, दैनिक सेवा प्रवाह तर्फका नियमित कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेका छन् । कोरोना भाइरसको सङ्क्रमणको कारण सामाजिक विकास अन्तर्गत लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा प्रभावित भएको कुरा सम्मानीत सभामा जानकारी गराउँदछु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को क्षेत्रगत विनियोजन बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१८. वडा तहको शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतको सामाजिक विकास, आर्थिक विकास, पूर्वाधार विकास र अन्यका लागि प्रति वडा न्यूनतम ४० लाख र जनसङ्ख्या, भूगोल र वडागत विकासको अवस्थाको आधारमा तय गरिएको सूत्र मार्फत् थप रकम विनियोजन गरिएको छ । जसका लागि कूल जम्मा रु ८ करोड २० लाख विनियोजन गरिएको छ

। जसमध्ये वडा नं. १ का लागि रू. ६९ लाख २७ हजार, वडा नं. २ का लागि रू. ५९ लाख ९५ हजार, वडा नं. ३ का लागि रू. ६९ लाख ८९ हजार, वडा नं. ४ का लागि रू. ६५ लाख ७९ हजार, वडा नं. ५ का लागि रू. ४५ लाख २८ हजार, वडा नं. ६ का लागि रू. ७३ लाख ८५ हजार, वडा नं ७ का लागि रू. ५५ लाख ३६ हजार, वडा नं. ८ का लागि रू ७३ लाख ५६ हजार, वडा नं. ९ का लागि रू. ७६ लाख ३६ हजार, वडा नं. १० का लागि रू. ६२ लाख ३४ हजार, वडा नं. ११ का लागि रू. ५५ लाख ६९ हजार, वडा नं १२ का लागि रू. ५६ लाख १७ हजार र वडा नं १३ का लागि रू. ५६ लाख ४८ हजार विनियोजन गरिएको छ ।

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को क्षेत्रगत विनियोजन बजेट अन्तर्गत पूर्वाधार तर्फ विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१९. नगरको दीर्घकालीन सौँच सहितको एकिकृत शहरी विकास योजनाका आधारमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने नीतिगत व्यवस्था अनुरूप नगरको दीर्घकालीन महत्व राख्ने डण्डा कोरिडोरको समग्र विकास गर्न प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा दातृ निकायहरूसँग निरन्तर सहकार्य गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
२०. नगरको मुटुमा रहेको कृषि हाटबजारलाई नगरको गौरवको आयोजनाको रूपमा पहिचान गरिएको छ । नगरपालिका र प्रदेश सरकारको समपूरक अनुदानमा वडा नं. ५ स्थित हाटबजारमा “ए ब्लक” को पूर्वाधार निर्माणको कार्य भइरहेको छ । उक्त आयोजनाको लागि प्रदेश सरकारको समपूरक अनुदानबाट रू. १ करोड ५० लाख र नगरपालिकाबाट रू. १ करोड ५० लाख गरी कुल रू. ३ करोड विनियोजन गरेकी छु । साथै वडा नं. १३ स्थित हाटबजारमा “बी ब्लक” को निर्माणका लागि टेण्डर प्रक्रियामा गइसकेको छ । उक्त आयोजना निर्माणका लागि संघीय सरकारको समपूरक अनुदान रू ४ करोड, संघीय सरकारको सशर्त तर्फको रू ४ करोड र नगरपालिकाको लागत सहभागिता रू ४ करोड गरी १२ करोड विनियोजन गरेकी छु ।
२१. नगरपालिकाको वडा नं. ३ मा रहेको दरखस्वा पार्क निर्माणका लागि प्रदेश सरकार समपूरक अनुदानबाट रू. ५० लाख र नगरपालिकाको सहभागिता रू. ५० लाख गरी रू.१ करोड विनियोजन गरेकी छु ।
२२. वडा नं. १ डण्डा नदी किनारमा निर्माणाधीन पर्यटकीय गेटको लागि रू. २ करोड विनियोजन गरेकी छु ।
२३. विपन्नहरूको सुरक्षित आवास निर्माण कार्यक्रम (मेयर आवास) को लागि रू. १ करोड विनियोजन गरेकी छु । साथै प्रदेश सरकारबाट विशेष अनुदान वापत प्राप्त हुने रकम रू.

- ७० लाखलाई समेत सुरक्षित आवास निर्माणकै लागि थप खर्च गर्ने गरी व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२४. नगरपालिका भित्र नगरवासीको लागत सहभागितामा पूर्वाधारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नको लागि रू. ४० लाख विनियोजन गरेकी छु ।
२५. नगरपालिकाको विभिन्न सडकहरूमा सडक बत्ती व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सामग्री खरीदका लागि रू.४० लाख, विभिन्न सार्वजनिक सम्पत्ति संरक्षणको लागि रू. १० लाख विनियोजन गरेकी छु । नगर सौन्दर्यीकरणका लागि बुद्ध मूर्ति जडान कार्य अन्य साभेदार संस्थाहरूको सहकार्यमा गर्दै लगिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२६. नगरपालिका कार्यालय परिसर मर्मत सम्भारका लागि रू. ८० लाख, मानव सेवा आश्रम, बुटवल भवन निर्माण सहयोगार्थ रू. ११ लाख ५१ हजार विनियोजन गरेकी छु ।
२७. विभिन्न क्रमागत योजनाहरू र अन्य भुक्तानीको लागि रू. ३ करोड ५० लाख विनियोजन गरेकी छु ।
२८. जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त हुने रकम, क्षेत्रीय शहरी विकास आयोजना लगायत अन्य विभिन्न निकायहरूसँगको सहकार्यमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न म्याचिङ्ग फण्डको लागि रू.१ करोड ८० लाख विनियोजन गरेकी छु ।
२९. नगरपालिकाको विभिन्न सडक मर्मतका लागि सडक बोर्ड नेपालबाट रू. ६५ लाख र नगरपालिका सहभागिता रू. ३० लाख हुने गरी रू. ९५ लाख विनियोजन गरेकी छु ।

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को क्षेत्रगत विनियोजन बजेट अन्तर्गत सामाजिक विकास तर्फको विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

३०. आधारभूत स्वास्थ्य शिक्षा, सचेतना, विभिन्न रोग सम्बन्धी स्क्रीनिङ्गका लागि रू. ८ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
३१. डेंगी रोग नियन्त्रण, मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी औषधी व्यवस्थापन र ८४ वर्ष माथिका वृद्धवृद्धाहरूलाई मधुमेह, उच्च रक्तचाप र दमको औषधी वितरणका लागि रू. ५ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु ।
३२. शहरी स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालनका लागि रू. १८ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
३३. महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाको विदाई, प्रोत्साहन र क्षमता अभिवृद्धिको लागि रू. ७ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु ।

३४. स्वास्थ्यकर्मीलाई कोरोना आवश्यक सामग्रीको रू. ५ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
३५. स्वास्थ्यतर्फको सशर्त अनुदान कूल रू. ५ करोड ९ लाख आएकोमा आधारभूत तथा आकस्मिक सेवाका लागि औषधी र स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको लागि रू. १५ लाख, मातृ तथा नवशिशु (आमा सुरक्षा) कार्यक्रमका लागि रू. ३ करोड ४२ लाख, स्वास्थ्यकर्मीहरूको तलब भत्ता र अन्य कार्यक्रमको लागि विनियोजन गरिएको छ ।
३६. **सुरक्षित मातृत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम** अन्तर्गत गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरूसँग उप प्रमुखको शुभकामना सहितको कोसेली भेट कार्यक्रमका लागि रू. १६ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
३७. शिक्षातर्फ एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको क्षमता विकासको लागि रू. २ लाख, विद्यालय सुधार योजना निर्माण, अभिभावक शिक्षा सञ्चालन, प्रतिभा पहिचान, प्र.अ. लेखापाल तालिम, शारीरिक तथा योग सृजनात्मक तालिमका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
३८. बाल विकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी प्रोत्साहनकालागि रू ५ लाख ७६ हजार विनियोजन गरेकी छु ।
३९. शिक्षाको रणनीतिक योजना निर्माण, स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण, राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता, वैकल्पिक शिक्षण पद्धतिकालागि, युवा दुर्व्यसनी विरूद्धको कार्यक्रम लगायतका कार्यक्रमहरूलाई आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
४०. विद्यालयमा विद्युतीय हाजिरी र सी. सी क्यामेरा जडानका लागि रू. ६ लाख २५ हजार, कक्षा १ देखि ५ सम्मका कक्षा व्यवस्थापन र सिकाइ कठिनाइ भएका विद्यार्थीलाई सहयोगका लागि रू. २ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
४१. हाल निर्माणाधिन/अधुरा भवनहरूको निर्माण सम्पन्न र मर्मतका लागि रू. ५२ लाख १४ हजार विनियोजन गरेकी छु ।
४२. शिक्षातर्फ सशर्त अनुदानबाट रू. १६ करोड २६ लाख प्राप्त हुने गरी विनियोजन गरिएकोमा जस मध्ये विद्यालयका शिक्षकहरूको तलब, भत्ता लगायत अन्य नियमित शैक्षिक कार्यक्रमकालागि र रू. ५० लाख रकम वास सुविधा सहितको शौचालय र विद्यालय पूर्वाधार निर्माणमा विनियोजन गरिएको छ । विद्यालय पूर्वाधारमा विनियोजित रकम वा अन्य रकमबाट महात्मा बुद्ध मा.वि. को भवन निर्माण गरिनेछ । विभिन्न धार्मिक विद्यालयहरूको आवश्यकताका आधारमा पूर्वाधार निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु ।

४३. खजहना आधारभूत विद्यालयका लागि रू ४० लाख सशर्त अनुदानबाट विनियोजन भएकोमा सो रकममा नगरपालिकाको लागत सहभागिताको रकम थप गरी भवन निर्माण गरिनेछ ।
४४. टोल विकास संस्थाको स्थापना गरी ती संस्थाहरूको तालिम र अनुदानको लागि रू. ५ लाख, लागु औषध दूव्यसनि सुधार कार्यक्रम/सुधार गृह सहयोगका लागि रू १० लाख, मेलमिलापकर्ता उत्पादन तालिमका लागि रू. ८ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
४५. लुम्बिनी प्रेस क्लबको लागि रू. २ लाख र स्थानीय सञ्चार माध्यमहरूसँगको सहकार्यका कार्यक्रमहरूकालागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकी छु ।
४६. “राष्ट्रका लागि खेलकूद र स्वास्थ्यका लागि खेलकूद” भन्ने मूल नारा सहित खेलकूद तर्फ महात्मा बुद्ध गोल्डकपको लागि रू. २५ लाख, मेयर कप क्रिकेटको लागि रू. १० लाख, उप-प्रमुख महिला कपका लागि रू. १० लाख र अन्य विभिन्न क्लब तथा खेलकूदको लागि रू. ८ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
४७. भाषा, कला, साहित्य र संस्कृति संरक्षणका लागि रू. १० लाख विनियोजन गरेकी छु ।
४८. नेपाली नयाँ वर्षमा सडक खाना महोत्सवका लागि रू. १ लाख ५० हजार र औद्योगिक मेलाका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
४९. अन्य संघ संस्था सहकार्य कार्यक्रमका लागि रू.१० लाख, खेलाडी अक्षय कोषका लागि थप रकम रू. १० लाख, भाषा, कला, साहित्य र संस्कृति अक्षय कोषका लागि थप रकम रू. १ लाख, पत्रकारिता अक्षय कोषका लागि थप रू. १ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
५०. रूपन्देही क्याम्पसका लागि रू. ५ लाख, अन्य संघ संस्थाहरूसँगको सहकार्यकालागि रू. २० लाख विनियोजन गरेकी छु ।
५१. बालमैत्री स्थानीय शासन प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि रू. ४ लाख, विद्यालय स्तरीय हाजिरीजवाफ प्रतियोगिताकालागि रू. १ लाख ५० हजार, बाल क्लबको संस्थागत सुदृढीकरणकालागि रू. १ लाख, बालक्लबलाई खेलकूद सामग्री वितरणको लागि रू. १ लाख ५० हजार, बालश्रम न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रमको लागि रू. १ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
५२. युवा लक्षित स्वरोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत टुरिष्ट गाईड, कुक, हाउस किपिङ्ग, रिसेप्सनिष्ट, हलुका सवारी चालक आदिकोलागि रू. २० लाख, दलित, जनजाती, मधेशी, मुस्लिम, अपांगता भएका व्यक्ति लगायतका लक्षित समुदाय कार्यक्रम अन्तर्गत आय, सीप, चेतनामूलक कार्यक्रमकालागि रू. १० लाख, ज्येष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रमकालागि रू. २ लाख, सबै जातजातिका विपन्न वर्गका महिला लक्षित कार्यक्रमकालागि रू. १७

- लाख, विभिन्न सामाजिक संस्थाहरूसँगको साभेदारीमा सञ्चालन गरिने कार्यक्रमका लागि रू. ५ लाख, सहकारी सम्बन्धी कार्यक्रमको लागि रू. ५ लाख, मानवमुक्त नगर बनाउने कार्यक्रमका लागि रू. ४ लाख, अपाङ्गता सहायता सामग्रीकालागि रू. ५० हजार, आपतकालीन बालउद्धार कोष स्थापनाका लागि रू. २ लाख, लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषका लागि रू. ३ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
५३. नगरपालिकाको वास प्लान र डिजिटल प्रोफाइलका लागि रू. १७ लाख ८० हजार विनियोजन गरेकी छु ।
५४. लैंगिक हिंसा विरूद्धका १६ दिने अभियान, अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस, महिला अधिकार दिवस, जेष्ठ नागरिक दिवस, बाल दिवस, अपाङ्गता दिवस, विभिन्न महिला समूह परिचालन, गतिशीलताकालागि रू. ५ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
५५. सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत प्राप्त हुने रकमलाई बैंक मार्फत वितरण गरिने व्यवस्था मिलाएकी छु ।
५६. सुरक्षित आप्रवासन सम्बन्धी, गरिब परिचयपत्र वितरण सम्बन्धमा सशर्त अनुदान तर्फ तोकिएर आएका कार्यक्रम सोही बमोजिम सञ्चालन गरिनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आ व २०७७/०७८ को आर्थिक विकासतर्फ विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

५७. “घर घरमा कौशी खेती र करेसावारी, भान्सा भान्सामा अर्गानिक ताजा तरकारी” भन्ने नाराका साथ मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेती सम्बन्धी तालिम, करेसा बारी तथा कौशी खेतीका लागि रू. १० लाख र तरकारी विउ मिनी किट वितरणका लागि रू. ४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु ।
५८. च्याउ खेती सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि रू. ४ लाख ५० हजार, विषादी विरूद्धको सचेतना कार्यक्रम, प्राङ्गारिक तथा बर्मी कम्पोष्ट वितरणका लागि रू. ४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु ।
५९. उन्नत जातको गहुँ तथा धानको विउ वितरणका लागि रू. ८ लाख ५० हजार, माटो परीक्षण सिविर सञ्चालनका लागि रू. २ लाख, वर्षे फलफूल विरूवा वितरणका लागि रू. ३ लाख २० हजार विनियोजन गरेकी छु ।

६०. पशु सेवातर्फ पशु सेवाका लागि विभिन्न सामग्री खरीद, स्वच्छ दूध उत्पादन सम्बन्धी तालिम, विभिन्न खोपसेवा सञ्चालनका लागि रू. ६ लाख, कृत्रिम गर्भाधान, घाँसको विउ वितरण, नश्लसुधार, पशुस्वास्थ्य सिविर, भकारो सुधार, मिनरल सुधार लगायतका कार्यक्रमका लागि रू. १५ लाख विनियोजन गरेकी छु ।
६१. वडा नं. ८ मा रहेको शिव मन्दिर धार्मिक पर्यटन पूर्वाधारका लागि सशर्त अनुदानबाट रू. ३ लाख विनियोजन भएको र सो मा रू. ५ लाख थप गरी रू. ८ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
६२. आर्थिक विकासतर्फ संघीय सरकारबाट सशर्त अनुदानतर्फ अर्गानिक खेती प्रवर्द्धनकालागि रू. १५ लाख, बाखाको पकेट विकास कार्यक्रमका लागि रू. १५ लाख, साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र पकेट विकासकालागि रू. २० लाख, लघु उद्यम विकास कार्यक्रमका लागि रू. १९ लाख ६० हजार, ओम शिवशक्ति कल्याणी स्वर्गद्वारी शबदाह गृह निर्माणकालागि रू. १५ लाख, थारू जातिको ढकिया बनाउने तालिमको लागि रू. २ लाख विनियोजन भएकोमा सोही बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै प्रदेश सरकारबाट साना कृषि औजार तथा यन्त्र उपकरणका लागि रू. १७ लाख ५० हजार, कोभिड प्रभावित भई गाउँ फर्केका कृषकहरूकालागि रू. २० लाख, एक स्थानीय तह एक उत्पादन कार्यक्रमका लागि रू. १७ लाख, कोशेलीघर स्थापनाका लागि रू. १० लाख विनियोजन भई आएकोमा सोही बमोजिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
६३. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत श्रममा आधारित युवा रोजगारका लागि रूपान्तरण पहल आयोजनाकालागि सशर्त अनुदानबाट प्राप्त रू ५१ लाख ७० हजार सोही कार्यमा खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाइने र विपन्न वर्गका व्यक्तिहरूका लागि कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित थप रोजगारीमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

अब म आ व २०७७/०७८ को वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहान्छु ।

६४. नगर क्षेत्रको फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि रू. ५० लाख, नगरकार्यपालिको मुख्य शहरमा सार्वजनिक शौचालय निर्माणका लागि रू. २० लाख, नगर क्षेत्रमा हरियाली, वातावरण संरक्षणका लागि रू. ४० लाख, बसपार्कमा थप सार्वजनिक शौचालय निर्माणका लागि रू. ५४ लाख, विपद्व्यवस्थापन कोषका लागि रू. २५ लाख विनियोजन गरेकी छु ।

६५. नगरको नियमित सरसफाइका लागि जनशक्ति परिचालन लगायत अन्य कामकोलागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएकी छु ।
६६. **हाम्रो नगर सफा नगर** अभियान स्थानीय बासीहरूको सक्रियतामा संचालन गर्ने र सरसफाइ तथा हरियाली प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम संचालनको व्यवस्था मिलाएकी छु ।
६७. सशर्त अनुदानतर्फ जलश्रोत तथा सिँचाई कार्यक्रम अन्तर्गत बायोग्याँस जडानका लागि रू. २ लाख, सुधारिएको चुल्हो (बायोमास) प्रविधि जडानकालागि रू. २ लाख र सौर्य उर्जा प्रविधि जडानका लागि रू. ३ लाख विनियोजन भई आएकोमा सोही बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आ व २०७७/०७८ को सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा क्षमता विकासतर्फ विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहान्छु ।

६८. मानव संशाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, राजश्व परिचालन, वित्तीय व्यवस्थापन, वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण, सेवा प्रवाह र सुशासन कायम गर्न जनशक्ति परिचालन, कार्यालय व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
६९. आगामी आर्थिक वर्षहरूमा खर्च व्यहोर्ने दिगो श्रोतकालागि आन्तरिक श्रोत परिचालनलाई उच्च प्राथमिकता राख्दै राजस्व प्रशासनको सुदृढीकरण र क्षमता विकासका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
७०. विगत समयदेखि कार्यरत अस्थायी तथा करार सेवाका कर्मचारीहरूको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा समेत उनीहरूको सेवामा निरन्तरता कायम गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु । साथै अस्थायी तथा सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरूको सेवा सुविधाको निरन्तरताका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु । यस्ता कर्मचारीहरूसँग सेवा करार संभौता गरी क्षमता र योग्यता अनुसारको जम्मेवारी तोकिने व्यवस्था मिलाएकी छु ।
७१. कर्मचारीहरूको सेवाको निरन्तरता, स्थायित्व र उच्च मनोबल कायम गरी कार्यस्थलमा खट्ने वातावरण तयार गर्न कर्मचारीहरूका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

७२. आर्थिक मितव्ययिताका लागि आर्थिक सहयोग र अनुदानमा नियन्त्रण गर्दै लगिने छ । आर्थिक पारदर्शीताका लागि आर्थिक विवरण सार्वजनिक गर्ने निकायलाई मात्र सहयोग गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु ।
७३. आ.ब. २०७७/७८ का लागि पारित गरिएका नीतिहरू कार्यान्वयन गर्नका लागि बजेट व्यवस्था गरिएकोमा सोही बमोजिम र अन्य कार्यक्रम विद्यमान जनशक्तिबाट कार्यान्वयन गरिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
७४. हाल कोभिड १९ को महामारीको चपेटामा परेकोले नगरपालिकालाई संघ, प्रदेश तथा अन्य निकायबाट प्राप्त हुने आयस्रोत र नगरको आन्तरिक आयमा सङ्कुचन हुन सक्ने अवस्थालाई विश्लेषण गरी सोही अनुरूप लचकताका आधारमा कार्यक्रम संशोधन गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । यस्तो अवस्थामा कोरोना भाइरस वा अन्य विपद्को व्यवस्थापन, नियन्त्रणको कार्यलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी अन्य कार्यक्रमहरू क्रमशः अगाडि बढाइने छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को राजश्व परिचालनको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

- कोरोना भाइरस (कोभिड १९) का कारण देशभर बन्दाबन्दी घोषणा भई सम्पूर्ण आर्थिक क्रियाकलाप ठप्प भएको, आर्थिक विकासका सम्पूर्ण गतिविधिहरूमा नकारात्मक असर परेको कारण आगामी आ.ब. का लागि कुनै पनि करका दर, दस्तुर शुल्कहरूमा वृद्धि नगरी यथावत राख्ने ।
- अति विपन्न, अपाङ्ग, असहाय, अशक्त, दैवी प्रकोप पीडित, द्वन्द्वपीडित, ज्येष्ठ नागरिक, दिर्घ रोगी र नाफा रहित सेवामूलक संस्थाका सिफारिसहरू निःशुल्क गर्ने । यस बाहेक अन्यका हकमा कुनै पनि सेवा शुल्क र सिफारिस दस्तुरमा मिनाहा नगरिने ।
- व्यवसाय कर असुल गर्दा व्यवसायको प्रकृति वा व्यवसायको प्रकारका आधारमा करको वार्षिक दर निर्धारण गरिने ।

- नगरपालिकाले उठाउने सबै प्रकारका करहरूलाई दर कम दायरा फराकिलो बनाउँदै सबै वडा कार्यालयबाटै क्रमशः प्रविधिको उपयोग गरी कर, दस्तुर, सेवा शुल्क सङ्कलन गर्ने ।
- व्यवसाय करको दायरा बढाउने र बढीभन्दा बढी व्यवसायीहरूलाई कर तिर्न प्रोत्साहित गर्न कर सप्ताह वा कर जागरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- व्यवसाय कर र घर बहाल कर असुली कार्यालाई थप प्रभावकारी बनाउन वडा समिति र टोल विकास संस्थाहरूलाई परिचालन गर्ने ।
- आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नगर सभाद्वारा तोकिएको दर बमोजिम सम्पत्ति कर पहिलो चौमासिकभित्र बुझाएमा लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट दिने । अन्य छुट आर्थिक ऐन, २०७७ मा व्यवस्था भए बमोजिम हुने ।
- विगत समयमा कर नबुझाएमा विगतका आर्थिक वर्षहरूको जरिवाना जोडी बक्यौता समेत असुल गर्ने ।
- ठेला गाडा, अटोरिक्सा, विद्युतीयरिक्सा दर्तानवीकरण र सिफारिस प्रकृत्यालाई व्यवस्थित गर्ने ।
- नगरपालिकामा दर्ता नभएका तर आन्तरिक राजश्व, वाणिज्य, घरेलु जस्ता कार्यालयमा दर्ता भई व्यवसाय गरी आएका व्यवसायीहरूलाई दर्ता प्रक्रियामा आउन बन्दाबन्दी (लकडाउन) सकिएको अवधि पश्चात् कम्तिमा तीन महिनाको सूचना जारी गर्ने र सो अवधिमा पनि दर्ता हुन नआएमा जरिवाना सहित दर्ता गर्ने प्रक्रिया मिलाउने ।
- व्यवसाय कर लिदा एउटै फर्ममा फरक, फरक प्रकृतिका व्यवसाय सञ्चालन गरेकाको हकमा तोकिए बमोजिमको फरकफरक प्रकृतिका व्यवसाय करको दरले हुन आउने रकम जोडी व्यवसाय कर लिने ।
- कर प्रशासनलाई चुस्त बनाउन आवश्यक कानूनको तर्जुमा गर्ने र सम्पत्तिकर, व्यवसाय कर, घर बहालकर, मनोरञ्जन करहरूलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यकता अनुसार कार्यविधि निर्देशिका बनाई लागु गर्ने ।
- कुनै पनि योजनाहरूको सम्भौता गर्नु अगावै उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूले आफूले बुझाउनु पर्ने सम्पत्ति कर, व्यवसायकर र बहाल कर चुक्ता गर्न लगाउने र सो योजनाबाट लाभान्वित उपोक्ताहरूलाई त्यस्ता कर शुल्क तिर्न प्रोत्साहित गर्ने ।

- वित्तीय श्रोत परिचालन र व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र र नागरिक समाजको सहभागिता र सहकार्यलाई बढाउदै लैजाने र सम्पूर्ण करदातालाई स्वतः स्फूर्त रूपमा करको दायरामा ल्याई आफूले तिरेको करको उचित उपयोग भएको छ भन्ने अनुभूति दिलाउन नगरपालिकाको आर्थिक कारोवार सूचना नियमित रूपमा प्रकाशन गर्ने ।
- नगरपालिकाले संरक्षण र परिचालन गर्नसक्ने जग्गा, जमिन, हाटबजार तथा अन्य भौतिक सम्पत्तिको अभिलेख अध्यावधिक गरी राजश्व आम्दानी गर्ने माध्यमको रूपमा परिचालन गर्ने ।
- सम्पत्ति कर बुझाउने कुनै करदाताले आफ्नो नाममा रहेको सम्पत्ति लुकाई वा खण्डीकरण गरी वा भौतिक संरचना नदेखाई सम्पत्ति मूल्याङ्कन गराई कर तिरेको प्रमाणित भएमा वास्तविक सम्पत्तिको मूल्याङ्कनबाट लाग्ने कर रकममा साविकमा बुझाएको रकम घटाई बाँकी रहने रकममा जरीवाना गरी असुल गर्ने ।
- नगरपालिकाका नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्यहरू र कार्यरत कर्मचारीको आफ्नो घर जग्गा बहालमा दिएको भए बहालकर, व्यवसाय गरेको भए व्यवसाय कर र सम्पत्ति कर समयमै बुझाउन अनिवार्य गर्ने । साथै बहालमा बस्ने कर्मचारीहरूले आफू बसेको घरधनीलाई बहालकर र व्यवसायकर बुझाउन पहल गर्न लगाउने ।
- आगामी आ.ब. मा समयमै राजश्व सुधार योजना निर्माण गरी सोही बमोजिम वैज्ञानिक आधारमा दर र दायरा निर्धारण गर्दै जाने ।

७५. नगरपालिकाबाट माथि उल्लेखित कार्यहरू पूरा गर्न आन्तरिक आयका स्रोतहरूबाट रु. १६ करोड, राजश्व बाण्डफाण्डबाट रु. १३ करोड ७४ लाख ७७ हजार हजार, लागत सहभागिताबाट रु. १९ लाख ५० हजार, संघीय र प्रदेश सरकार, दातृ निकायबाट रु. ५८ करोड ६ लाख ६५ हजार र रु. ७ करोड ८ लाख ७४ हजार अन्य स्रोतबाट परिचालन गरिनेछ । उक्त रकम मध्ये सामाजिक विकासतर्फ ३२ प्रतिशत, पूर्वाधार विकासतर्फ २७ प्रतिशत, कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक र सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र तर्फ २३ प्रतिशत र आर्थिक विकास तर्फ १८ प्रतिशत खर्च हुने अनुमान गरिएको छ । साथै कुल बजेटको ५६ प्रतिशत चालुतर्फ र ४४ प्रतिशत पूजिगततर्फ खर्च हुने अनुमान गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

७६. बस्तीस्तरबाट माग भइ आएका तर नगरपालिकाको स्रोतबाट सञ्चालन हुन नसक्ने ठूला योजनाहरूलाई केन्द्र तथा प्रदेश सरकारमा अनुरोध गर्ने व्यवस्था गरेकी छु ।
७७. प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम राजश्व परामर्श समिति, विभिन्न विषयगत समिति, कार्यपालिकाका सदस्यहरू तथा अन्य बुद्धिजीवीहरूबाट प्राप्त सल्लाह तथा सुभावका आधारमा तयार पारिएको व्यहोरा अनुरोध गर्न चाहन्छु ।
७८. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा हामीले गरेको आग्रहलाई स्वीकार गरी बैठक तथा छलफलमा उपस्थित भई उल्लेखनीय सहयोग गर्नु हुने नगरमा क्रियाशील राजनीतिक दलहरू, नगर प्रमुखज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरू, राजश्व परामर्श समितिका पदाधिकारीहरू, सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, उद्योग व्यापार संगठन, रूपन्देही, विभिन्न विषयगत समिति, कार्यपालिकाका सदस्यहरू तथा अन्य समाजसेवी, बुद्धिजीवी, सञ्चार क्षेत्रलाई विशेष धन्यवाद दिँदै आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । बजेट निर्माण कार्यमा अहोरात्र खटिइ सहयोग गर्नु हुने नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । हामीलाई रचनात्मक सुभाव र सल्लाह दिई नगरको आर्थिक र सामाजिक रूपान्तरण तथा समृद्धिमा निरन्तर सहयोग पुर्याउने सबै करदाता, नगरबासीप्रति आभार प्रकट गर्दछु । कोरोना भाइरसको रोकथाम नियन्त्रण र उपचारमा आर्थिक, नैतिक र भौतिक रूपमा सहयोग पुर्याउने सबै संघ, संस्था, निकाय, व्यक्तिहरूलाई हार्दिक धन्यवाद सहित कृतज्ञता प्रकट गर्दछु ।
७९. अन्त्यमा, यस नगरसभामा उपस्थित हुनु हुने नगरसभाका सदस्यहरूप्रति आभार तथा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको निम्ति यहाँहरूबाट प्राप्त हुने रचनात्मक सुभावलाई मार्गदर्शनको रूपमा लिएर अगाडि बढ्ने विश्वास दिलाउँदै प्रस्तुत बजेट र कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा यहाँहरू सबैको सहयोग निरन्तर रहने अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद ।

उमा काफ्ले
नगर उप-प्रमुख